

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Non quamcumque charitatem efficie[n]tem esse perfectionem. Cap. x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

actus in vitæ spiritualis exordio fragiles. in medio robusti, in fine, & perfectione inseparabiles se exhibent, & cum anima ipsa crescente, & proficiente proficiunt. Istos anima (actibus iam, & operibus ad perfectionem prouecta) solet tamquam portionem præmij recipere, vt inter molestias vitæ huius, aliquam veluti stillam gustet exultationis cælestis. Nam (vt Bernardus ait) charitas in opere mādatur ad meritum, & charitas in affectu datur in præmij. Affectus itaque charitatis, valde nos in adeptione perfectionis promouent; sed opera charitatis, cum ad eam mensuram peruenerint, quam statim exponemus, sunt ipsa sanctitas, atque perfectio. Nam si in affectione perfectionis summa consisteret, certe opera propter dulces affectiones accipienda essent; & cum eas impedirent, aut minuenda essent, aut penitus omittenda. Nō tamen ita est, sed potius affectus propter charitatis opera amplectimur, & nonnumquam, (vt in istam incumbamus) illos derelinquimus. Quare idem sanctus Pater Bernardus scite ait, in hoc negotio illud Domini impleri. Erunt primi nouissimi, & nouissimi primi.] Quoniam Dei cultum, & internū amoris affectum, sine dubio magis amabilem propter necessaria humanitatis opera sæpe deserimus, & illum, his non sine mercede magna postponimus. Etenim in bene affecta mente (inquit) non dubium, quin dilectioni hominis, Dei dilectio præponatur, & in hominib' ipsis perfectiores infirmioribus, cælum terræ, æternitas temporij, anima carni. Attamen in bene ordinata actione, sapē, aut etiam semper, ordo oppositus inuenitur. Nā, & circa proximi curam, & plus vrgemur, & pluries occupamur, & infirmioribus fratribus diligentiori sedulitate assistimus, & paci terræ magis quam cæli gloriæ iure humanitatis, & ipsa necessitate intendimus, & temporalium inquietudine curamur, vix aliquid sentire de æternis permittitur, & languoribus nostri corporis, postposita animæ cura penē continuè inferuimus, & ipsis deniq; infirmioribus membris nostris, abundantiorē honorem, iuxta sententiam Apostoli, circūdamus, per hoc, quodammodō faciētes verbum Domini, de quo habes. Erūt nouissimi primi, & primi nouissimi.] Orantem denique hominem, cum Deo loqui quis dubitet? Quoties tamen inde, charitate iubente, abducimur, & auellimur propter eos, qui nostra indigent opera, vel loquela? Quoties piè cedit negotiorum tumultibus pia quies? Quoties bona conscientia ponitur codex, vt operi manuum insuderet? Quoties pro administrandis terrenis iustissime ipsis superfedemus celebrandis missarum solemniss? Ex quibus manifeste constat charitatis opera, & sanctæ dilectionis effectus potius esse quærendos, & præ affectibus æstimādos, quos lex diuina præcipit, Deus ipse primo loco suscipiēdos iubet, & ordo charitatis exposcit.

Hinc certè illud colligimus solas charitatis affectiones, & dulcia colloquia, ac purissimas mentis suauitates, neminem nisi ad modum instrumenti perfectum facere, sed opera ex charitate profecta, quibus omnia mala detestamur, vniuersa bona exercemus, mādatur custodimus, consilia seruamus, animæ puritatem zelamus, & Dei in omnibus voluntatem amplectimur, nos, & ad perfectionē perducere, & sanctos ac perfectos efficere. Hæc sunt, quæ Deus à iustis, & sanctis exquirat, ad hæc præstanta omnibus abundantissima auxilia suppeditat, horum rationem in nouissimo die, non à communibus, hominibus tantum, sed à sanctissimis, & perfectissimis vitis postulabit. Quæ si præstiterint, iusti reputabuntur, & si perfecte compleuerint habebuntur san-

Bern. ser. 50. in cant.

Mat. 19

Ber. ibid

2. Cor. 12

Mat. 19

A tti atque perfecti, licet dulcedine affectum caruerint, & numquam receperint animæ internam suauitatem. Hanc experiri non omnibus datum est, hæc habere, non est in nostra potestate: eius intendere affectibus, non à cunctis postulat Deus, quos vult rebus exterioribus occupari, laboribus & pressuris affligi, & non solum externis corporis malis, sed etiam internis desolationibus, & magnis animi tristitiis exerceri. Ab omnibus autem perfectam vitam postulat, odium mali, & amorem boni, & suæ voluntatis expletionem efflagitat, quam perfecta charitas implet, non desiderando tantum, sed efficiendo, & cum talis fuerit, vt Dei voluntatem perfecte compleuerit, tunc sanctitatis appellationem obtinet, & sine iniuria alicuius virtutis, nomē perfectionis vsurpat.

*Non quamcunque charitatem efficien-
tem esse perfectionem.*

CAPVT X.

I charitas efficiens, & nos efficaciter ad mandatorum custodiam instigans perfectio est: cum omnes iusti, & gratiæ diuinæ participes eam habeant, sequitur omnes esse perfectos. Quare perfectio, non tanta res est quātam hucusque mente concepimus; siquidem minima detestatione peccati, quæ vera contritio sit, cum voto sacramenti, aut ipso pænitentia sacramēto ritè suscepto, statim, sine vlla cunctatione, suscipitur. Transit etiam homo denud iustitiam & gratiam adeptus, sine aliquo medio, de extremo ad extremum, dum à summa miseria iniquitatis extractus ad summā vitæ spiritualis gloriam, scilicet ad perfectionem euehitur. Petit quoque illa communis sanctorum Patrum, recepta que sententia, quæ iustorum quosdā incipientes vocant, quosdam proficientes censent, alios verò sanctos, & perfectos appellat. Nullus enim iustorū erit incipiens, nullus proficiēs, si vniuersi, quotquot Dei gratiam, & charitatē adepti sunt vitæ spiritualis instantiam, & iuuentam excedentes, ad virorum perfectorum mensurā peruenerint, & sanctitatis amplitudinem comparauerint. Non est tandem, cur iustos ad perfectionem hortemur, ad currendū incitemus, ad accipiendam suæ vocationis brauiū, scilicet sanctitatem, impellamus: cuius possessione gaudent, eo ipso quod iusti sunt, nec possunt iustitiam, gratiamque tenere, & à perfectione, aut sanctitate separari. sicut enim ineptè diuitem ad quærendas diuitias, quas habet, aut literatum ad addiscendam scientiā, qua pollet, exacuis; Nā persuasio acquirēdi aliquid, non in id, quod præsens est, respicit, sed in id, quod absens, & necdum in nostra potestate constitutum est, tendit; ita imprudenter perfectum & sanctum ad acquirendam perfectionem, quam habet, impellis.

Iustos igitur deinceps ad maiorem perfectionem assequendam incendemus, quia possunt perfectionem augere, & nouos sanctitatis gradus, laboris & industriae pretio simul cum præsidio gratiæ coemere: sed ad deponendas imperfectiones, & ad quærendam perfectionis substantiam non excitabimus. Hoc nāque esset actum agere, & oleum, & operam sine vlla utilitate consumere.

Hoc loco in memoriam reuocanda est illa perfectionis diuisio, qua eam in perfectionem primam, mediam, & vltimam, absolutamque distinximus, Quæram illam primam omnibus iustis diximus esse communem, istam postremam solis beatis, & in

æterna sede manentibus, experimento cognita esse probauimus: mediam verò eximiis iustis, & sanctis viris esse datam, ac concessam astruximus. Hæc quidē nos oratione solum inuestigatos promissimus, ad quam pertingere, omnem charitatem efficien-tem, aut efficacem, nequaquam possumus existima-re. Licet enim quæcumque charitas, quantumuis minima & infantilis, sit perfectio prima, quam omnes iusti, & amici Dei, peccatorum detestatione, & vera in Deum conuersione, conquirunt; non tamen est perfectio media, aut sanctitas absoluta, quæ se possidentes, non iam incipientes, aut proficientes, sed sanctos, perfectosque constituat. Nam in charitate tres Augustinus gradus agnoscit, primus est, in quo incipiens; secundus, in quo proficiens; tertius, in quo perfecta, & pro modulo huius vite consummata reperitur. Eius verba sunt. Sed numquid charitas mox ut nascitur, iam profusa perfecta est? Ut perficiatur nascitur; cum fuerit nata, nutritur; cum fuerit nutrita, roboratur: cum fuerit roborata, perficitur: Cum ad perfectionem venerit, quid dicat? Mihi viuere Christus est, & mori lucrum.] Ecce charitas iam nata, quo pacto per tres gradus ad perfectionis substantiam ascendat. Primo nutritur, cum (vt Thomas ait) homo à peccato recedit, & prauis concupiscentiis resistit, quod incipientium est. Hæc peccatorum fuga, & concupiscentiarum abnegatio, est quasi cibus charitatem sustentans, ne deficiat in via, & instar olei, quod bonæ vitæ lucernam fouet. Deinde roboratur, cum ad bona procedit opera, & actionibus virtutum intendit. Istæ actiones sunt, quæ ad modum corporalis augmenti charitatem augent, & in proficientibus grandem, fortem, & planè robustam efficiunt. Tandem perficitur, cum vitii consopitis, & virtutibus ad opus adductis, mens omnino defæcata, & Deo similis effecta, ei inhæret cognitione purissima, & seruidissimo voluntatis affectu. Quod meritò perfectio charitatis dicitur, quia iam non est in hac vita. quò humana mens amplius, aut sublimius ascendat, nisi vt mundo mortua, soli Deo viuat, & ab eo, quod mortalitatis est, cupiat dissolui, & esse cum Christo. Illa ergo charitas, quæ incipiens est, non est perfectio, sed quasi paruula, & recenter nata, fuga mali nutritur; vt aliquando tandem ad statum perfectum ascendat. Similiter illa, quæ proficit, non est perfectio, sed bonis operibus crescit, & roboratur, vt post debitam mensuram acquisitam ad perfectionem perueniat. At charitas perfecta, quæ sanè (vt idem Thomas ait) non est omnium iustorum, & perfectè mala abiecit, atque perfectè bonum sectata est, Deoque vinculis puritatis adhæret, est hominis in hac vita suprema perfectio.

Nam si cuius charitati perfectionis nomen, dignitasque competeret, omnes iusti, tamquam verà charitatem habentes essent vocandi, & censendi perfecti, iniuriamque illis irrogaret, qui dignissimum eis nomen perfectorum adimens, vocaret aut incipientes, aut tepidos, aut imperfectos. Hoc autem incipientium, aut imperfectorum nomen passim apud Patres sine vlla offensione legimus, & nobis ipsi pie charitatem habere credentibus, sine aliqua nota difficultatis ascribimus. Patrum vnus est Beda, qui illud Davidis versum explicans, Noli emulari in malignantibus,] in huc modum scribit. Sunt in corpore Christi duo genera, scilicet, perfectiores boni, & minus perfecti. Verè enim minus perfecti sūt adhuc illi, qui videntes malos feliciter viuentes, & in omni terra prosperitate florentes, indignantur de flore illorū, & ipsum affectant. Contra hos tales verò perfectio-

A res, alij agunt instructe eos, ne murmurent, de flore malorum, ne ve ipsum appetat, ne forte eis cõsimiles fiant.] Alter est Bernardus, qui iustarum animarum quasdam adolescentulas existimat, quasdam sponsæ nomine dignas agnoscit. Ista anima perfectæ sunt, illa verò imperfectæ, quæ quoniam minus sapiunt (inquit) minus & capiunt, nec omnino sufficiunt ad sublimia. Paruula quippe in Christo sunt lacte, & oleo nutriendæ, & ex vberibus sponsæ opus sumere habent, vnde diligant.] His addamus alium, nempe Rupertum, qui illud canticorum de Beata Virgine exponens, cuius fuit ipse apprime deuotus. Sexaginta sunt reginæ, octoginta concubinæ, vna est columba mea,] hæc ait. Quid est hoc dicere, nisi quodd, etsi multæ sunt fideles animæ, & propter fidem, quæ per dilectionem in eis operator, laudabiles, nulla tamen earum, o Maria, tibi similis est, sicut veraciter prædicamus, quia. Nec primam similem, visa es, nec habere sequentem. Nam reginæ rectè dicuntur illæ animæ, quæ perfectæ charitatis sunt, in eo videlicet, quodd eundem dilectum tuum sequentes, nihil terrenum, sed ipsum solum quærunt, nec propter metum gehennæ, sed propter amorem vitæ æternæ peccatum fugiunt, virtutemque amando, iniquitatem oderunt. Concubinæ verò sunt illæ, quæ sub timore seruiunt, nec eius perfectionis, vt super præceptum velint addere consilium, scilicet hoc, vt relictis omnibus, solum sequantur hunc dilectum: habentes quidem in fundamento Christum, sed nihilominus amantes aliqua, quæ huius mundi sunt.] Et profectò hoc adeò notum est, vt superuacaneum sit, & molestū legentibus, aut pluribus rationibus, aut Patrum dictis confirmare. Quis enim non audiuit Dominum dicentem, quia femina, quæ ceciderint in terrā bonam, dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigesimalum? Terra bona corda iustorum sunt, vt Saluator ipse interpretatur. Quod autem in terram bonam (inquit) hi sunt, qui in corde bono, & optimo, audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.] Cuius terræ tres possumus sortes assignare. Altera enim est bona, altera melior, tertia verò optima. Terram bonam vocamus incipientes; qui fructum trigesimalum, id est, mandatorum custodiam ferunt; terram meliorem vocamus proficientes, qui fructum sexagesimum, hoc est, mandatis consiliorum obseruationem adiungunt; terram optimam appellamus perfectos, qui fructum centesimum, perfectam scilicet animæ puritatem, & intimam cum Deo vnionem emittunt. Si ergo iustorum, qui charitate aduersus Deum iusti sunt, quidam sunt incipientes, alij proficientes, alij perfecti: manifestum est, quoniam, & ipsa charitas, quæ illos amicos Dei facit, in tres gradus siue partes est distribuenda; ita scilicet, vt quædam sit vitæ spiritualis incæptio, quædam eiusdem vitæ profectus, alia verò consummatio, atque perfectio. Nō igitur omnis charitas efficax, sed supremus charitatis gradus, nomine perfectionis gaudet, & sub stantiam mediæ perfectionis inter infimam terræ, & supremam cæli habere dignoscitur.

Nec mirum esse debet, quod in inter charitatis gradus, qui omnes eiusdem substantiæ sunt, atque naturæ, quemdam nomine perfectionis dignum censeamus. & alium ab huius nominis & dignitatis participatione reijciamus: quia multa sunt etiam in rebus humanis, quæ eandem naturam habentia, & aut quantitatem, aut qualitatem mutantia, nomen etiam, & dignitatem mutant. Possessio agelli est paupertas, possessio verò amplissimi, & fertilissimi agri,

qui

Aug. tra.
5. in loq.
ante me
dium.

Philip. 1.

D. Tho.
2. 2. q.
24. ar. 9.

Psal. 36.

Beda in
Psal. 46.

Bern. ser.
19. in
cant.

Cant. 6.

Rupers.
lib. 6. in
cant.

Matt. 13.

Luca 8.

qui etiam homini ad lucrum sufficiat, diuitiarum nominatur; cum tamen inter agellum, & agrum sola sit, non natura, sed quantitatis magnitudinisque diuersitas. Modicum auri reconditum non est thesaurus, magna autem auri copia recondita, cuius iam non inueniatur dominus, est, & vocatur thesaurus. Magna rerum diuinarum & humanarum cognitio, sapientem, & magna corporis firmitudo, robustum, & magna rerum gerendarum dexteritas, prudentem facit; parua verò cognitio ignorantem, parua firmitas corporis imbecillum, & parua in rebus agendis aptitudo imprudentem derelinquit. Sic parua charitas, quæ vniuersa mentis mala non tollat, non affectuum prauitatem cohibeat, adhuc hominem imperfectum deserit; magna verò charitas, quæ hanc interiorem affectuum nostrorum republicam optimè moderatur, & nos, & omnia nostra, tum per se ipsam, tum aliarum virtutum beneficio perfectè Deo subiicit, & hominem non solum criminibus, verum etiam imperfectionibus liberat, efficit in virtute perfectum. Nec obscure Bernardus hoc docuit, imò apertissime affirmavit, altruens parua charitatem, nos paruos, hoc est, imperfectos relinquere; sed magnam magnos, scilicet sanctos, & perfectos constituit. Eius verba sunt. Ergo quantitas cuiusque animæ æstimetur de mensura charitatis, quam habet, vt verbi gratia, quæ multum habet charitatis, magna sit, quæ parum, parua, quæ verò nihil, nihil. Dicente Paulo: Si charitatem non habueris, nihil sum. I Deinde statim latè explicat, quam charitatem modicam, & quam magnam ac perfectam censeat. Nam modica est, quæ diligentes se diligit, & sibi beneficientibus, & ipsa benefacit, salutantisque se salutatur. Et verè modica quæ pusillitatem publicanorum, & Ethnicorum non transit. Quare Domini correptio est, quæ pusillos, id est, paru diligentes reprehendit: Si diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? Nonne & publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? Nonne & Ethnici hoc faciunt?] Maiusculum est, quæ iam gratis & non alicuius commodi obtentu diligit vniuersos, & seipsam non ad notos angustat, sed ad ignotos, ad extraneos, ad nulla carnis cognatione coniunctos sinum dilectionis extendit. Quis enim ambigat eam maiorem esse, quæ omnes sine vlla exceptione capit, quam illam quæ paucos tantum, aut notos, aut amicos, aut sodales, aut consanguineos comprehendit; At illa grandis est, & planè perfecta, quæ inimicos amore complectitur, odientes diligit, iniuriam irrogantes salutatur, contemnentem laudat, persequentes, oratione, & beneficiis iuuat. Ad quam Dominus nos exhortans, ait: Diligite inimicos vestros, vt sitis filij patris vestri, qui in caelis est.] Et estote perfecti, sicut & pater vester caelestis perfectus est.] Sicut ergo qualibet naturalis substantia, vt verbi gratia hominis, in tres veluti gradus distribuitur, quorum primus tenellus, & infantilis, & debita firmitate destitutus infantibus, ac pueris nomenclaturam attribuit; secundus robustior, & firmitior, adolecentes iuuenesque cognominat, & maiorem perfectionem impertit: tertius verò naturam hominis, omnibus numeris absolutam obtinens, viros constituit, & is solus est natura humanae columen, hominisque in naturalibus summa perfectio: Ita charitas, quam vitam spiritualem vocauimus tribus supra dictis gradibus constat, quorum primus infantiam spirituales vita, secundus iuuentam; tertius perfectionem continet, cui soli perfectionis nomen debetur, & sanctitatis appellatio conceditur.

A Sed quis est iste charitatis gradus qui ad rationem vsque perfectionis accessit, & nomine perfectionis dignus censetur? Hoc opus, hic labor est. In quo multa subtiliter disputari possent, quæ scholis relinquenda sunt, & ab hac tractatione consultò reicienda, in qua non tam intellectum instruere, quam voluntatem excitare, & ad perfectionis amorem mouere curamus. Illud à nostro instituto non est alienum, non posse nos aliquem charitatis gradum signare, ac verbis exprimere citra quam iustus imperfectus sit, & in quo, aut vltra quem iam sit vocandus sanctus, atque perfectus. Licet enim fortassis sit aliqua charitatis mensura, magna quidem in se, sed minima inter amoris gradus, qui sufficiat cor humanum omnino componere prout hac vita fert, & affectus comprimere, & hominem in virtutum exercitatione perficere, citra quam homo, neque constanter malum fugiat, nec affectus moderatos habeat, nec virtutes exerceat, nec mentem iugiter Deo adherentem possideat: (quod ad habendam perfectionem necessarium est) tamen hanc mensuram intellectus humanus non caller, neque in se ipsa, sed, vt statim dicemus, tantum per effectus agnoscit. In opibus quidem temporalibus bene possumus pro regnorum aut prouinciarum qualitate signare certam, aut pecuniam, aut auri, & argenti, aut aliarum rerum summam, quam quis saltem possidere debeat, vt diues appetatur, vt verbi gratia, in hoc regno Perueni (in quod, insu Prælatorum concessimus, & ex Hispania demigrauimus) quia opibus beneficio creatoris satis abundat, diues est homo honestis parentibus natus, cuius substantia triginta mille aureis æstimatur, & qui minus habet, vt viginti, aut decem, aut quinque mille aureos, non dicitur diues; qui tamen in alio regno, vt inter Astures, aut Cantabros, diues, & peniosus diceretur. At in opibus animæ nemini mortalium datum est, ista status, & qualitates iustorum metiri, vt quisque verè dicat: qui habuerit hanc charitatis mensuram erit perfectus, & qui ad eam non peruenerit, non erit perfectus; sed hoc Deus, qui numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat, sibi ipsi cognoscendum reseruaui. Ille solus est, qui sicut charitatem facit, & mentibus iustorum infundit; ita optimè nouit, quæ charitatis mensura, quemlibet hominem optimè moderabitur, & ad perfectionem adducet. Nos ergo hanc charitatem, quæ prima perfectio, aut donum minimi viti perfecti sit, nequaquam inquiramus, quam proculdubio inuenire non possumus. Quinimò meminimus illius sententiæ, quæ Ecclesiasticus nimiam sciendi, & inquirendi curiositatem cohibet. Altiora te ne quaeris, & fortiora te ne scrutatus fueris; sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita sepe & in pluribus operibus eius ne faceris otiosus.] Cuius causas reddit. Quia non est nobis necessarium ea imprudenter inuestigare, quæ Deus abscondita mortalibus esse voluit. Et quia plurima super sensum hominum monstrata sunt nobis, in quibus satis est ingenium nostrum occupari, & eorum consideratione detineri.]

B Nec etiam sciemus, aliquam maximam charitatis mensuram cognoscere, quam viti iusti in hac vita possint assequi, & maiorem aliam non possint adipisci. Omnes enim, quoad viuunt, quantamcumque perfectionem habeant, valent maiorem, & sublimiorem habere, & copiosiores sanctitatis diuitias comparare. Omnibus dicit Salomon. Manè semina semen tuum, & vespere ne cesser manus tua, quia nescis, quid magis oriatur, hoc, aut illud, & si vtrumque simul, melius est.] Manè quippe seminare, est, in tempore iuuentutis opera virtutis proficere, &

C **D** **E**

Bern. ser. 27. in cat.

1. Cor. 13.

Matt. 5.

Matt. 5.

Ps. 146.

Ecclef. 3.

Ecclef. 1.

vespere

Dami. sc.
orat. de
dormis.
Virgini.

Heb. 13.

Genes. 47.

Iob. 21.

Greg. 15
mor. 1. 35.

Amb. in
psal. 118
ser. 4. ver.
2.

Aug. ser.
15. de
verbis
Apost. 2.
15.

vespere non cessare, in senectute virtutum actiones præstare; quas si perfectissimi; & sanctissimi viri, quamdiu viuunt, exercere debent, constat, quia numquam ad eam perfectionis mensuram perueniunt, quin ad aliam maiorem, & præstantiorem peruenire queant. Vnde sapienter dixit Damascenus. Morte sanctos omnino perfici, sanctosque ostendi; quæ id ipsis affert, vt in eorum virtutem nulla iam mutatio cadat.] Vsq; ad mortem ergo possunt in melius mutari, & maiorem virtutem, puriorem vitam, & sublimiorem charitatis perfectionem conquirere. Quod & nomen ipsis ab Spiritu sancto in diuinis literis datum, id perspicue indicat, in quibus passim vocantur viatores. Paulus ait. Non habemus hic manentem ciuitatem, sed futuram inquirimus.] Et sanctus Iacob, hominis vitam nomine peregrinationis vocat. Dies (inquit) peregrinationis meæ centum triginta annorum sunt, pauci, & mali. Nec non patiens Iob. Interrogate quemlibet de viatoribus, & hæc eadem illum intelligere cognoscetis, quia in diem perditionis seruat malus.] Viatores hoc loco iusti dicuntur. Nam (vt Gregorius ait) Viator est, qui præsentem vitam viam esse sibi, & non patriam attendit, qui in dilectione prætereuntis sæculi cor figere despicit, qui non remanere in traiectionibus, sed ad æterna peruenire concupiscit. Atque in eandem sententiam Ambrosius, omnes homines, tam peccatores, quam iustos, viam aliquam ambulare existimat. Qui facit (inquit) voluntates carnis, & viuit secundum concupiscentiam mundi huius, vias suas ambulat, quibus delectatur, & gaudet. Qui autem venit voluntatem facere Patris sui, qui in cælis est, cui cibus est, vt mandatum Dei compleat, qui non querit, quod voluptatis sit, sed quod placeat Deo; ille viam Domini pergit.] His concinit Augustinus. dicens: Videtis, quia viatores sumus. Dicitis, quid est ambulare? Breuiter dico; proficere, ne forte non intelligatis, & pigrius ambuletis.] Quare, rogo, omnes iusti quantalibet sanctitatem acquisierint, viatores vocantur, nisi quia dum viuunt, possunt magis proficere, altius ascendere, proprius Deo per vitæ puritatem appropinquare?

A Semper ergo quamcumque perfectionem habeant possunt eam nouis augmentis cumulare, & ditiores, ac pulchriorem efficere.

Verum est secundum dispositionem diuinam, esse aliquam maximam perfectionem, ad quam natura humana, vel Angelica potuit ascendere: & quantum poterit superare. Hæc autem est, quæ Deipara Virgo omnibus sanctissima vitæ suæ operibus est assequuta. Quæ enim mater est Dei, & hominū, atque Angelorum Domina, & præ cæteris, nõ tamquam ancilla, aut amica, sed tamquam sponsa, & tãquam mater à Deo dilecta, & cuius opera penè infinitis partibus omnium sanctorum Angelorū & hominum opera præcellerūt, & cuius gloria tamquã matris, & sponsæ omnium seruatorum gloria, quasi infinitè, superat, certissimum est, quia quolibet sanctum, etiam supremum Seraphim, mirum in modum perfectione antecedit, & valde credibile, quod omnibus sanctis, simul acceptis, maior sanctitatis gloria, & perfectior existit. Quare sapienter, & sine vlla exaggeratione Chrysostomus ait. Magnum re vera miraculum fuit semper Beata Virgo Maria. Quid namque illa maius, aut illustrius, vilo vnquam tempore inuentum est, seu aliquando inueniri poterit? Hæc sola cælum, ac terram amplitudine superauit. Quidnam illa sanctius? Non Prophetæ, non Apostoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Angeli, nõ Throni, nõ Dominationes, non Seraphim, non Cherubim, non denique aliud quidpiam inter creatas res visibiles, aut inuisibiles maius, aut excellentius inueniri potest.] At istam maximam perfectionem nos mente nos capimus, imò nec cælestes spiritus, licet eam videant, plene cognoscunt. Ad quam certi sumus, quia nullus sanctus, quantumuis currat, accedet, nec à longè salubabit: quoniã Beata Virgo est omnibus prædestinatis gratiæ viribus fortior, bonorum operum cursu velocior, & animositate ad expugnandam cælestem sedem, audacior. Si ergo nec minimam, nec maximam charitatem, quæ perfectio sit nouimus, an aliquo modo charitatis perfectionem explicare possimus, in sequentibus videamus.

Chryf.

PARS SECVNDA

DE ALTERA PERFECTIONIS PARTE, SCILICET DE CHARITATE DEI.

VERAM Dei, & proximi charitatem affirmatiuis perfectionem esse, nunc, quæ charitas erga Deum, & quæ charitas erga proximum sit perfectio à prima illa incipiendo, videamus. Quoniam charitas erga Deum, (vt postea dicitur) amoris erga proximum origo est, & eam nobilitate superat, quare necesse est, vt in serie tractationis huius, primum locum obtineat. Hanc verò primum in seipsa, deinde ex quibusdam similitudinibus, postea ex affectibus quos in sanctis animabus ostendit, ac tandem ex verbis, & præcepto Dei, quo istam perfectionis partem mandauit, explicare tentabimus. Magni enim momenti est perfectionem agnoscere, ne quis eam magnis laboribus querens, & in notitia errans: pro vera perfectione non veram, aut pro fine medium, & instrumentum exquirat.

Que